

מדינת ישראל
הכנסת

ש.פ.

פרוטוקול מס' 6 / א

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים, שהתקיימה
ביום ג', ט' באדר תשס"ז - 21.2.56, בשעה 11.00.

נוכחו חברי הוועדה:

- א. ארם - היו"ר
- ב. ארדיטי
- ג. הקטין
- ד. יהודה
- ה. יוניצ'סן
- ו. כפרית
- ז. זוארץ
- ח. ניצני
- ט. נצר

מזמנים:

סגן שר הסעד - י.ש. רוזנברג
חברת הכנסת - ש. פרסיץ.

סדר-היום: המשך הדיון בענין רענונה.

- - - -

היו"ר מ. ארם: אני פותח את הישיבה.

בראשית דברי, ברצוני לעמוד על כך, ברשותכם,
שכל חברי הוועדה ישתתפו בישיבות של ועדת השירותים. החברים שאינם
באים לישיבה, אנחנו נעיר את תשומת לבם. והיה, במקרה שלא יבואו
ל-2-3 ישיבות, אזי אנו נפנה את תשומת לב הסיעות לכך.

ש. יוניצ'מן

ועדת השירותים התחילה בעבודתה במיוחד, ולכן קשה היה לה לקבוע את יום הישיבות. אבל אנו רוצים שכל החברים ישתתפו בישיבות, לדעתי, צריך להיוועץ עם כל החברים על מנת לקבוע את היום והשעה הקבועים בהם תקיים הוועדה את ישיבותיה.

ה ו ח ל ט

למסור ענין זה לוועדת הכנסת על מנת שהיא תקבע את מועד הישיבות של ועדת השירותים.

הי"ר ט. ארם:

אנו נמסין בענין לעננה, זהו המעיף העומד על סדר-היום.

לדעתי, למיותר יהיה להסביר את הענין טוב פעם, החברים ראו את הבעיה מקרוב ועשו את מיטב יכולתם. אנו בחליף כעת דעות בענין זה, ולאחר מכן נגיע לידי סיכום.

הזמנתי את סגן טר הסעד כדי שיהיה נוכח

בריון שלנו.

ש. פרסיץ:

יסלח לי סגן טר הסעד אם אומר שמטרת הסעד לא נהג בזהירות בבחירת המקום, בקביעת המקום של המוסד לילדים אמנצ'לים. אתם שמעתם את ההודעה האמנצ'לית שלנו לגבי האנשים שבאו לתבוע את אי הקמת המוסד בשלוחות, על ידי רעננה. מטרת הסעד עשה הכל כדי לברר לאנשי שלוחות שלא בילדים מפגלים מדובר, כי אם בילדים ובגורים אשר הם ממדרגה קשה מאד, מאותו טיפוס שנמצאים ב"רוחמה". ובכן, הביאו את האנשים ל"רוחמה" והראו להם את המוסד הזה. ומי שביקר את "רוחמה" יודע איזה רושם עלול לעשות מוסד זה, ובמיוחד על אנשים שמטפלים בבעיה זו. בוסף לזה, מטרת הסעד הסריט בפני האנשים האלה, ולדעתי, מה שלא עלתה "רוחמה" הרי הסרט הזה הוסיף על הרושם שהם קבלו מכל הבעיה הזו.

רבותי, צריך לדעת יפה מה הילד דברי המומחים. פרופסור הלפרין דיבר דברים ברורים מאד, באשרו לדבר זה מסכן לא רק את הסביבה כי אם הוא עלול להשפיע לדעה מכל הבחינות.

הדברים נעשים ע"י מטרת הסעד

בצורה כזו שהם אינם יכולים להבטיח אותם במאת האחוזים. אפילו באופן פסיכולוגי נעשות סגיאנות פטליזות. עשו הכל כדי להעמיד אותם בעובדת המציאות. בבוקר אחד הופיעו 3 אוטומובילים עם מטען של מיטות וכו'. אנשי שלוחות הגיעו לידי מטבר של אמון כלפי מטרת הסעד. המנהל הכללי של מטרת הסעד אמר והבטיח להם שלא ייעשה ולא כלום, והנה הם עשו מה שעשו. לאחר מכן הובטח להם טוב שלא ימשיכו בהתקנת המוסד, ושוב נעשה מה שנעשה ע"י מטרת הסעד.

אופן ביצוע העבודה של מטרת הסעד, וגם תקציבו מעורר אי-בטחון מצד האנשים שהמוסד לא יוקם כפי שהובטח להם. אנשי שלוחות יעשו הכל כדי לשמור על שכונתם. אין כל ספק בדברים אלה עלולים להיות גם בישובים אחרים. אבל כמה דברים אמורים?

הייתי בלונדון, ושם בקרתי במוסד כזה. הייתם צריכים לראות את הטחח, את החומה, את הסדרים, את האנשים הסומרים על הסדר והנקיון. האם אנחנו יכולים להידמות להם בטחח זה? גם בסוויצריה הייתי, איזה סמירה מעולה קיימת במוסד כזה. האם אנחנו יכולים לבצע מוסד כזה כמו שם? האם יש לנו תקציב לכך?

רבותי, אנני חפצה לומר לכם, כי פה מסרד הסעד קפץ על קניית מוסד יפה מאד. בזין זה היה צריך להיות מיועד למרכז לנוער עולה וכו'; האם מוסד כזה יכול לסמט פנימיה לילדים אמביציילים? מסרד הסעד החליט ולקח על עצמו אחריות שכולנו לא נוכל לכסות עליה.

את הסבל הזה של סדור ילדים דפקטיביים או אמביציילים היו צריכים לראות בתחילת קום המדינה. נכון שלא היה כסף וכו', למטרה זו. אבל מדוע החלטתם דוקא מוסד כזה יתיה נטכונה כשלוחות? האם אי אפשר להקים מוסד בריחוק מקומץ או להקים מוסד עם חומה שהילדים לא יוכלו לטפט, לראות מה נעשה בפנים?

התחלתי עבודתי בהקמת מוסד לילדים מפגרים, והוא היה בטבור העיר תל-אביב, ברח' אליעזר בן-יהודה, אחר כך העברנו אותו לסביבות בית המטבחים בתל-אביב. היה לנו סט ילד אחד מבין כל אותם ילדים, אשר בו תלינו תקווה לראותו בהבראתו. אולם פעם כשראה תרנגולת, קפץ עליה, תפס אותה ומלק את ראשה לעיני כל הילדים האחרים.

ב"רוחמה" רוכזו ילדים גם כאלה וגם כאלה, לצערי הרב. אם אתם מתכוונים לעזור למספחות, הרי שאתם מתכוונים לסדר ילדים קשים ביותר. אם כן, עליכם להקים מוסד מתאים, במקום מתאים, לילדים האלה.

ב. הקטיון:
הבעיה היא קשה. אין ספק בכך. אנני לא השתתפתי בפגישה הראשונה, ואף לא הייתי ברעונה, אולם התרשמתי מאד מדברי המוסחים. כנראה שאנשים אלה מסרד בפסם ולבם לילדים אלה. זהו סבל רב. אנני אף יודעת את הסבל של אנשי הסכונה שלוחות. במיוחד תארתי לעצמי את התמונה בהם הם נמצאים. אלה הם אנשים מסוג של פרטיזנים, ויחסם או גיטתם לילד היא אנורמלית. זהו דבר קשה מאד.

הייתי אומרת, שאם הילדים המזככים בתור לסדרם במוסד, סבלו כל כך הרבה זמן, אזי יסבלו עוד 6 חדשים עד אשר יוקם מוסד אחר. אבל האמת ידועה לי, זה לא יהיה 6 חדשים. מסום כך אנני אומרת, שנביע לאיזו שהיא פטרה. למסרד הסעד ימכור את הבית הזה ויקנה בית במקום אחר.

עד אשר תבוצע ענין המכירה, לי נראה כי מסרד הסעד יכניס למוסד שלוחות את המקרים הקלים ביותר - כי כך הבינותי מדבריה של חברת הכנסת פרטיץ שיטבם שני סוגי ילדים, סוג של ילדים רביליים וקשים ביותר וסוג אחר שהוא קל יותר. יחד עם זאת אנו נצטרך להסקיע עבודה רבה מאד בקרב אנשי סכונת שלוחות. עלינו להסביר להם זאת, כי אין לנו עצה אחרת.

ג. כפרית:
השאלה היא מסובכת, והסתבכה עוד יותר הודות לזה שלא נהגו כהלכה.

עם כל הכרתי שאנחנו בונים את הארץ, הרי לא תמיד אנו בונים אותה מתוך רצון חפסי של כל פרט. אנו לא נבנה את הארץ אם אנו נראה את הפרט הזה ולא את צרכי המדינה. והצרכים הם רבים. לדוגמה: כשאני הלכתי לעמק ולקדחת ולביצות, אז לא עלה על דעתי מדוע לא הלכתי לאדמה יבשה יותר. כך כל הדברים האחרים. אולם מה קרה פה?

אנו חיים במדינתנו, חיים במסטר דימוקרטי ורוצים להתחשב עם דעת היטוב, ורוצים לכבד דעת היטוב, מתוך הערכה ורצון לרכוש את אמונו. אבל פה נעשו דברים הפוכים. במקום לרכוש

את אמורו, מסרד הסעד עטה דברים הפוכים. הוא היה צריך לומר להם שבעיה זו נובעת לא רק להם, לאנשי הסכונה, אני מאד התרשמתי מתגובתם הקשה של אנשי שלוחות, כי הם רואים ממש שכנת חיים. פה נעטה דבר אשר במסגרת חיינו אסור היה לעשותו. הית צריך לבוא למועצת רעננה ולהסביר את הדברים כהווייתם. באסר, טובה סלקציה של ילדים, וזה כל אחד מאתנו מבין ויודע שטוב יותר שמוסד כזה ימצא בקרבת מקום.

כל ההתנהגות של מסרד הסעד היתה רעה.

אני רואה מוסד זה כעין בית-חולים.

המטרה הסני שעתה מסרד הסעד, ואסר אני מוצאת שאפשר היה למנוע, הוא זה שאסור היה לו למצב בו הגיע בענין הז על אף רצון האנשים, לאחר שראה את התקוממות הסכונה, וראה כיצד האנשים מתנגדים ורואים את בעייתם זו כבעיה פטלית שמאיימת על חיהם, וכו' וכו', - מסרד הסעד לא היה צריך להגיע למצב זה בו הוא נמצא כעת. לדעת, מטרה זה חייב ללמד לקח לגבי העתיד. בכל זאת מה לעשות?

כאסר הייתי סם וראיתי את האנשים בכל התלהבותם, להקצות מגדש במרחק של חצי קילומטר - אסר זה לא מתקן את הבעיה - ונכונותם לתת חודש עבודה, והם יזרזו את הקמת הבנין החדש של המוסד, וכו' וכו', - הרי דבר זה, לדעתי, אומר דרשני.

מכל מקום חברים, אנחנו יודעים מה היה המציאות. יש שיטה של מכוזים לפיה אנו הולכים, וביצוע העבודות ע"י מחלקת עבודות צבוריות, ונוסף לכך המכשול העיקרי אשר טרם התגברנו עליו והוא הסכנת שהיא בעוכרנו. האם אנו יכולים לבוא בתביעה אל האנשים האלה, ולומר להם שהם יעמדו בהבטחתם? אלה הם אנשים החיים על יום עבודה ועל חיי כפיים. האם המוסד רשאי לבקש את אשר הבטיחו הם?

אני אינני מאמינה שהבנין יוקם במסך מספר חדשים, אלא במסך שנים. (ב. ארדזיט): חבר הכנסת ח. יהודה הראה לי שבנין בן 5 קומות הוקם במסך 7 חדשים).

כל האנשים יקרים לנו, גם אלה היושבים בסכונת שלוחות. זוהי זכותם להתנגד למוסד זה. אבל אני שואל את עצמי: איך בכל זאת יכולים למנוע את המגע עם הילדים, את השפעתם? ואיך יכולים להגיע לידי הסכם אתם? אני בונה זאת על הסכם מסוים שאינני רוצה ללכת בכוח, אינני גם רוצה לכפות עליהם.

אפשר להגיע לידי הסכם בשני תנאים:

(א) לכתוב זכרון-דברים: התחייבות לא לעשות טאוטה עד אשר תוקם הגדר ותופנה הכניסה לצד הסני; שלא יהיה כל מגע עם הסכונה;

(ב) שתהיה סלקציה בין הילדים. למוסד זה ילכו מקרים קלים וסקטים. וזאת מסרד הסעד יכול לקבל על עצמו. ב"רוחמה" ובבית-סמס נמצאים ילדים סקטים, אותם להוציא מוטם ובמקומם יבואו ילדים קטים יותר.

לי בראה שזאת אפשר להסביר לאנשי שלוחות.

י. ניצני:

לבי מר עלי מאד מאד. בסכונה בה אני גר, יש שני מקרים כאלה. ואני יודע כיצד מתנהגים ילדי הסכונה עם הילדים האלה. אחד הילדים בכנס אלינו הביתה יום יום, והילדים קוראים לו: פסיכי, לך מפה. האם מלמדת את הילדים שלה שלא להתנהג אליהם

פ.ט.

כך, והכל נעשה בהבנה ובדידות. הילדים מטחקים עמם ברצון ובאהבה. בטכונה שלי ישנם 130 ילד, כולם בגיל בית ספר. לא ראיתי עד כה שהילדים האלה נודפים ע"י ילדי הטכונה. לא ראיתי גם העויות שילדי הטכונה למדו מטני הדפקטיביים, וכו' וכו'. אולם, כשנקדתי ב"רוחמה", התמונה שראיתי עם רדפה אותי במסך שבועות רבים. שאלתי את פרופסור הלפרין, כמה ילדים כאלה יש לנו בארץ, ענה: 800-1000 ילדים, בטורים טובות.

ולכן אני אומר, שומה עלינו להציל את המטפחות הללו שבחלקן נפל גורלם כזה. החברה צריכה לקלוט אותן, לבוא לעזרתן של ילד כזה. מוכרחים לבוא לעזרתן של המטפחות הללו ולהצילן מגורלן זה. שמענו אתמול, כי במרכז הרצליה קיים מוסד כזה, ושם נמצאים 100 ילדים; וזה בלב לבנה של הרצליה.

אתן לדוגמה את בת-ים: לבת ים יש 3 מוסדות לחולי-רוח, עם לא היתה התנגדות של המועצה. אני יודע שהמועצה המקומית גבת-ים התעוררה רק כאשר רצו לתת לה עוד מוסד כזה.

בזמנו, החברה התנגדה להקמת מוסדות לחולי שחפת. והנה, בכניסה לכפר-טבא עומד לקום מוסד לתפארת לחולי-שחפת. ישנם 4 מוסדות לחולי-שחפת הסייכים לקרן-נכות, במגדליאל, רעננה, כפר טבא ועוד. עם לא היתה התנגדות להקמת המוסדות הללו.

לדעתי, אם משרד הסעד יבטיח לנו שהוא יתקן את המעוות ב"רוחמה", ויתקן את הכל, הרי הפסיכוזא הזו אשר תקפה את כפר-טבא ומכאן מקור הפסיכוזא שתקפה גם את רעננה - תחלוף. תוקם גורן, הכניסה תופנה לצדן ותוחל פעולת הסברה בקרב אנשי רעננה, הריגי בטוח שדבר זה יציל את המצב. (ד. נצר: אולי יעשו זאת חברי הכנסת?) אני מוכן אם אדע שזה יציל את המטפחות, זוהי חובה אזרחית קדושה שלי.

ולכן אני חושב, שמשרד הסעד לאחד שעשה את המטפחים החמורים בקטר להקמת המוסד הזה, יטביל וידע לתקן את המעוות, ואז יהיה מקום למוסד זה.

ט. יוניצ'טון: בטבילי ברור הוא טענין הציבור חשוב יותר מהפרט.

אני לא הייתי ברעננה. דברתי עם נציגי רעננה, ואז היה לי הרושם שהם היו תחת פסיכוזא ידועה. אני מצטער שלא הייתי בזמן הרצאתו של פרופסור הלפרין, אולם קראתי את דבריו. מה שהוא אמר, זה נכון. אבל ישנם עוד מוסחים אשר יכולים לומר בדיוק את ההיפך.

נגעו עתה בשאלה זו שאנשי שלוחות הם אנשים מהסוג של פרטיזנים ואנשי מחנות. אנשים אלה היו מפקירים וקריביים את הילדים. זוהי אחת הקודרות המסוכנות ביותר. אין דבר שלא יהיה מסוגל לעשותו כדי לסטור על הילד.

כמוכן שיהיו מקרים קלים במוסד זה, ובדואי גם תהיינה הגזמות בטוח זה, וכו' וכו'. זהו דבר מאוד מסוכן. טוב הוא שוויכוח שלנו איננו סיעתי ברגע זה. אני אומר, מספיק יהיה אם תחלום מישהי שגרה עם - וזה עלול לקרות, והאוטומוגסטיה זה יותר מהרגיל - הרי זו תהיה טעוניה.

ולכן אני רוצה לבקש את משרד הסעד לזאת על ענין זה. תהיינה צרות רבות אשר אף איש טומחה לא יכול לתאר לעצמו.

ד. בצר:

למעשה, אבי בליטיבה התחרוזה של הוועדה
הבעת את דעתו על בעיה זו, אולם יחד עם
זאת הוטעם מאד מדבר האנשים אשר אותם אבי סכירה במסירותם
ובעבודתם.

כולנו יודעים מה זה נקרא להקים עוד מוסד
עבור 120 ילדים מפגרים, לדעת, אף מתנגד שיהיה החליף ביותר לא היה יכול
להמציא מעטים כיצד להרע כפי שלשה זאת משרד הסעד לעצמו. אבי בטוחה, שאם
הישוב לא היה יודע על הקמת המוסד, כי אף משרד הסעד היה יכול בטקט
לעשות את שלו. אולם, המציאות הזאת מחייבת שאנו נמחשב עם התושבים.
עובדה היא שהתושבים במיוחד עסקו, למדו את הבעיה והם בטוחים פנים לא
ירגעו באם המוסד הזה יקויים. לדעת, הוא לא יכול להתקיים, בעמוד
בפני כל מיני הפתעות, מטום שהאנשים רואים בזה את מסון חיייהם.

אינני יכולה להתרוכח עם המוסחים. אני
לא מסוכנעת שפרופסור הלפרין בעד הקמת מוסד זה. הוא היה עצור מדי.
הוא פעמיים אמר שהוא איננו בטוח שמוסד זה לא ירע לסביבה.

אינני יכולה לסנות את דעת. משרד הסעד
צריך לנסות אפשרויות אחרות, דרכים אחרות, להחליף את המוסד הזה באחר.

גם אנו לא בעד זה שהמוסדות צריכים להיות
מרוחקים, כמו מוסד בית-שמס. אבל גם לא כמו מוסד רעננה.

אני מציעה למשרד הסעד לחפש אפשרויות אחרות.
אגב, אני רוצה ומאמינה שמשרד הסעד יעמוד וימלא את כל התחייבויותיו,
אבל לא תוכלו לעמוד בפני זה. אינכם יכולים להתחייב ש120 ילדים לא
ירעישו, לא יצאו את המוסד וכו'. זה חיי יום יום, שבתות, חגים וכו'.

המוסד "רוחמה" עושה רבות, המטפלות שם הן
ממש מלאכים, אבל אף פעם לא יודעים מראש מתי יקרו האסונות.

כולנו אפתוח, וכולנו יודעים מה זה חלום
על ענין זה. זוהי זוועה. לכן אני מציעה שמשרד הסעד לא יגיד, שנגמר
הענין; אפשר לנהל מו"מ.

(ב) אני מזהירה את משרד הסעד, את המטפלה,
אין לנקוט בטום פליאטיבים, מטום שהם אמרו בפירוש שהם יתנגדו לכל
הענין הזה. צר לי להגיד זאת, אולם אנחנו חייבים לראות את המציאות.
משרד הסעד צריך לחפש דרך של החלפת המוסד, סכירת המוסד. ולא לעשות
שום דבר בלי שיתוף פעולה עם מועצת רעננה.

ב. ארדיטי:

זוהי בעיה רצינית וחמורה. מוכרח להיות גם
פתרון רציני. אפשר להחליט בעד המוסד שם,
אפשר להחליט נגד המוסד שם ואפשר להחליט בעד פטרה. אבל לא שמעתי אף
אחד האומר כי משרד הסעד צודק, והחברים שרוצים פטרה אז חושבים שמשרד
הסעד איננו צודק, אני אנו מטום כך צריכים לחפש דרך לפתרון הבעיה הזו.
מי שדיבר על פטרה, כנראה שהתנגד לקיום המוסד.

דיברו על פטרה. מהי הפטרה? - כניסה מדרך
אחרת, הקמת חומה וכו', וחוף מזה להכניס לטם מקרים קלים. לדעת, אין
זה פתרון. אין זו פטרה. הילדים נמצאים שם. לפי הצעת התקציב המקום
הוא עבור 120 ילדים. ואמרו כאן שיש 60 ילדים מקרים קלים, אם כן יש
מקום לעוד 60 ואז נצטרך לכלול 60 ילדים לא-קלים.

הייתי ברוחמה. לא נכנסתי. פנימה, אבל
רציתי לראות מהי הסכנה עבור הסביבה. ואכן ראיתי בחור בגיל 15-20,
הסתובב בחצר ולפתע הוריד את תחתוניו. ילדים אחרים זרקו אבנים.
ידוע לי כי האנשים הגרים בקרבת מוסד זה עוזבים את המקום בגלל המוסד.

קיימת פסיכוזת. לדעתי, אם לא היתה קיימת הפסיכוזת אז היינו מחליטים בעד הקמת המוסד. אבל המצב הוא אחר. קיום המוסד מסכן את הסביבה. שמענו אתמול הסברים, וההסברים לא היו כל כך אובייקטיביים. אמרו כי הגבולות של המוסד הם לא מכל צדדי השכונה. אין זה נכון. ראיתם בתים גם מצד אחר. אמרו אתמול כי הבתים עומדים ריקים - גם כן לא נכון, הבתים אינם ריקים.

אנשי שלוחות הם אנשים שבנו מהגיטאות, ופה הם מצאו את מנוחתם, והנה לפתע אנו באים ואומרים להם כי אנו רוצים לקנות את בתיהם. לדעתי, איננו רשאים לעשות זאת. לא יהיה זה מן הנכון לעשות כך.

קיום מוסד זה מסכן את קיומם של 80 ילדי השכונה. נאמר לנו כי בארצות אחרות מוסדות כאלה קיימים באמצע העיר. שאלנו את המומחים אם זה נכון - לא ניתנה תשובה על כך. פרופסור הלפרין אמר שצריך להקים מוסדות כאלה בקרבת העיר, זאת אומר לא בעיר כמו רעננה. לכן אני אומר, אנו מוכרחים להתנגד. אני ממסר טעם שגני מביע בזה את התנגדותי למשרד המעד.

ח. יהודה:

לדאבוני, לא ראיתי בכל הנימוקים שהובאו בפנינו שום פשרה. כאן דובר על זכרון דברים. אני אומר שמבחינה חוקית נוכל לקיים זאת. אבל אנו לא נוכל לקבוע מי מהילדים שייך לסוג א' ומי לסוג ב'.

כאן דובר שאנו בונים לא מתוך רצון של כל פרט. ולו אני אומר, לא פרט, אלא זה ציבור. לפרט שמוסד זה הוא סוציאלי והומני, הרי בכל זאת עלינו להתחשב עם אותו ציבור. לדעתי, אין טעם בזה שאנו ברפא חלק ונקלקל חלק אחר.

ציבור זה מורכב מאנשים עמלים, אשר אותם ראינו כיצד בנו את המושבה שלהם. אנחנו צריכים להעריך זאת. אנו צריכים לראות ברעננה משהו רענן. הובטח לציבור זה ששם יהיה מוסד לנוער עולה. הסכימו לזה, אולם בהפך.

לדאבוני, אני התרשמתי מדברי המומחים אחרת. אם נזכור את דבריהם, אז נדע כי הסכנה קיימת ל-600-700 ילדים, וכי אנו חייבים לעשות סלקציה, מיון ועוד; ועוד: כי המחלות הקלות יהיו ברעננה. זאת אומרת, כי לא בריא הוא שהם ימצאו בין יתר הילדים הקשים יותר. אני שואל: מדוע זה מסוכן כשהם נמצאים בכפר-טבא, ומדוע אין זה מסוכן ברעננה?

במחלות רוח יש גם כן סוגים סוגים של מחלה. כשאך רואים אדם הולך ומבריא במחלת רוח, מיד מוציאים אותו ומכניסים אחר במקומו. אין שמים אדם נורמלי עם ספסים. ברצוני לשאול: האם ילד סולט בעולמו מבחינה פסיכית? אי אפשר לרוץ אחרי הילדים ולומר להם: זה תעסו, זה אל תעסו וכו'.

דובר כאן על סני ילדים דפקטיביים הנמצאים בקרבת 80 ילדי שכונה. זאת נדמה לי אמר חבר הכנסת ניצני. ברצוני לשאול אותך, חבר הכנסת ניצני, מה היה יכול להיות המצב לו היו 80 ילדים דפקטיביים עם סני ילדים בריאים?

אילו היו באים ואומרים: אנו רוצים לבנות את המוסד, והננו על כן שואלים אתכם כיצד לעשות זאת, - אני מבין. האם היינו מסכימים לבנות את המוסד בצורה כזו, ובמקום זה? האם המומחים היו מסכימים? אני בטוח שהיו מתנגדים פה אחד. ואם כן, מדוע שואלים פה ואומרים כי מצב זה הנו מסובך?

מי מאתנו אינו מעריך את קטי' הבעיה?
אבל הייתי רוצה לדעת, מי מוכן להיות קרבן לדבר זה?

אני חוזר ואומר את אותה מלה שנאמרה ע"י אחת המומחיות, מקום זה הוא בטביל ילדים חולים. רבותי, זה נכון, הילדים חולים. חברים, מחלת עצבים יכולה להיות יותר רצינית מאשר כל מחלה אחרת. במחלת עצבים אי אפשר לדעת את מקורה, ממה היא באה, ולפעמים היא באה מדבר קטן מאד. ולכן זהו דבר מאד רציני. כשנפחדים ילד מסיבה פשוטה, הילד עלול להיות הרוס למשך כל חילו. במלחמת העולם השנייה קרו מקרים שהיילים הוכנסו בטעות לבתי חולים, וזאת עשו מתוך ראייה, מתוך סמייעה.

מבחינה ציבורית דבר זה מחייב, והוא גם מחייב מבחינה כלכלית. אנו חלק מהממשלה, ועלינו להתחשב במסיבות מצב זה. שומה עלינו להציל את המצב מבחינה זו.

לדעתי, אם אנו נקלים מוסד זה, אזי אנו צריכים לעשות זאת על דעת המומחים ועל דעת הממשלה, ולא כפי שזה נעשה - פותחים מוסד כזה כי הוא נזדמן להם.

הייתי בפריס, הייתי גם באיטליה, ראיתי מוסדות כגון אלה. רבותי, יש הבדל בין מקום חקלאי פתוח לבין בנין בעיר. בירושלים הבתים מוקפים חומות, הבנין סגור יותר. שם אפשרי הדבר. מה שלא כן רעננה, זהו מוסד שהוקם על חול.

אני מצטער להגיד שלא עושים כך, ואני גם מצטער שאני מתנגד למסדר הסעד. לדעתי, צריך לחפש מוצא אחר.

פ. זוארץ:
הקוסי של הבעיה הזו נותן מקום לכל מיני דמיונות. מצד אחד, רוב החברים הם נגד מסדר הסעד, ומצד שני - המספחות עם הילדים הדפקטיביים שלהם העומדות בתור לסדורם. כמובן שצריך למצוא מוצא.

דובר פה על בניית מוסד כזה, ודבר זה יוצא לפועל תוך שנה - שנה וחצי. ודאי שזה יפתור את הבעיה. אבל בינתיים, אני מציע לתת מקום לסועצת רעננה להסתתף במיזן הילדים, אותם ישימו במוסד עד אשר יוקם הבנין החדש.

אני מצטרף להצעתה של חברת הכנסת נצר - להחליף את המוסד.

הגו"ר ט. ארם:
לפני רשימה של מיזן הילדים. אני מצטער מאד שמספר קטן של חברים הקדיש תשומת לב להערה אחת של חברת הכנסת פרסיץ; היא אמרה: אם המקרה הנו דחוף, הרי ודאי זה מהמקרים הקשים. (קורא מתוך רשימת מיזן הילדים המחכים בתור לסדור בטוטד).

אני שואל: מה הם הוריהם של ילדים אלה? - כולם חקלאים, אנשי דחק, פועלים וכו'. אם מסדר הסעד יסדר את המקרים הקלים, מה יהיה עם המקרים הקשים? לדעתי, מסדר הסעד לא יוכל לעמוד בזה.

(ב) כאן נאמרה הטלה "סחבת". אני שואל: מה השלווה הזו? מדוע חייבת להיות סחבת? אם הכסף והתכנית להקמת הבנין יעמדו לרשות מסדר הסעד - אזי מדוע לא יושלם הבנין תוך 6 חודשים? מה הפטליזם הזה? לדעתי, אין דבר יותר גדול של לחץ על מסדר הסעד לסדור 150 ילדים. מדוע זה לא שובר את הסחבת? גם זה אי אפשר לעשות?

אם יאסרו לי, מבחינה אובייקטיבית אי אפשר לעסוק - אני מסכים; אבל אם מדובר על סחבת, הרי לזה אינני מסכים.

לדעתי, אנו מסוגלים לעסוק הכל. מה שעוסקות ארצות אחרות במסך 50 שנה, אנו צריכים לעסוק במסך 5 שנים. ולכן אני אינני מקבל טענה זו של סחבת.

זאת ועוד: אפשר למכור את המקום, ואני בטוח שאפשר לסכרו. אנו נשתדל לתת את כלוא עזרתנו בענין זה, והבנין יוקם במסך 6-8 חודשים. (ר. הקטיין: אשרי המאמין).

אחרת אנו נעמוד בפני התנגדותם המוחלטת של המועצה, של תושבי רעננה. אין זה בא בחשבון. יכולים לחבל במוסד, כי כולם מסוגעים לדבר זה.

אנו מוכן לבנות לשכנע את אנשי שלושות, ולומר להם בראש וראשונה, כי הוחלט שבמקום זה לא יהיה המוסד. אולם, מאחר שאנו מתחילים לבנות, אזי הם חייבים לתת לנו שאנסה: לשכן את הילדים הקלים במקום זה עד אשר יוקם הבנין החדש.

הגדר כפי שחשבנו להקים עלולה לעלות 30-40 אלף לירות. וזה ברור בלי גדר כזו - אין קיום למוסד זה.

אני מאד מתחשב עם מצבם של הורי הילדים המחכים לסדר. מי הם ההורים? - עגלון, סוכר ירקות, פקיד, חקלאי, סוחר, פועל יהלומים, סנדלרן, פועל בדואר, האם תופרת ועוד ועוד. מצב הורים אלה הנו חמור למדי. ולכן אני אומר, אילו יכולתי לשכנע אותם כי מוסד זה לא יקום בסביבתם, אולי היו מבינים ועוזרים לנו בזה. הייתי שולח את חברי הכנסת יוניצ'מן ופרסיץ כדי לשכנע אותם.

פ. פרסיץ: רבותי, הייתי מציעה שמסרד הסעד יקבל בהתחלה מהסוכנות צריפים שאפשר להעמידם במקום ישוב ולקבל את הילדים לשם. אני מניחה שימצאו את המקום המתאים לכך. למסרד הסעד ישנן אפשרויות רבות להעמיד 6-8 צריפים במסך זמן קצר. צריפים גדולים וטובים יש במעבדות המתפרקות.

סגן שר הסעד י. ש. רוננברג: אני רוצה לומר בפירוט שאני מסכים לכל מה שנאמר פה, ואני מציע לרחות את ההכרעה עד לאחרייסיבה עם המועצה. אני מקבל את הגישה הזו, והיא נכונה בהחלט. הצרות שיכולים לעולל אנשי הסוכנה והמועצה לאחר יאוש, אף הממסלה אינה יכולה להתגבר על דברים כגון אלה.

מאידך, אני רוצה להזהיר את חברי הוועדה בזה, שאם יצא הרושם שנתקבל כאן החוזה, לאנשי הסוכנה, הרי ברור שהחלטה תהיה לטובתם. לכן אנקטכם לא לדבר על זה.

לעצם הענין: ברצוני לומר כמה מלים לחבר הכנסת ארדיטי. אני כחבר כנסת, כאזרח, התנגדתי ומתנגד להקמת שכונות נפרדות לאנשים נורמלים. אני נגד הקמת שכונה לאנשים יוצאי הונגריה, תימן, וכו'. אם כי אני יודע שזה מאד לא נוח אחרת. ואם כי אני יודע שבגישה זו ישנה סכנה גדולה מאד לעתידם של האנשים. כשאתה מדבר על כל מיני סוגים של אנשים, אף על פי שהם קלים, אזי אני יכול להראות לכם שכונות שלמות אשר הוותיקים התנגדו להכניס עדות חדשות, מתוך אותה טענה. מבחינה תרבותית הם אומרים: הילדים שלנו חובכו בכתיים מסויימים, באווירה מסויימת, הלכו לבתי-ספר וכו'.

אמרת, כי ראית ילד מוריד את תחתוניו
במוסד "רוחמה"; אני יכול להראות לך ילד שעומד באמצע השיכון ומוריד
את תחתוניו, או זורק אבן, ונאסר כאן כי אלה הם ילדים נורמליים.
המציאות אומרת כי הילדים גדלו באוירה אחרת, ולדעת, אנו צריכים להחליט
פעם אחת לתמיד כי אין דבר כזה. אנו חיים במציאות כזו שכל אדם צריך
להיות טרנזיט.

מדברים על הפרדה בין ילדים נורמליים
במוסדות. אנו אומרים שהמספחה הכי גרועה היא המספחה הכי טובה.
אנו בעד זה שהילדים יימצאו בחיק המספחה. באדנות הבריית, כל מוסדות
הילדים מתבטלים. כל הילדים צריכים להכניס למספחות. ואינני רוצה
להיכנס כעת לענין זה.

צריכה להיות הפרדה בין הילדים הדפקטיביים,
אסבצילים ועוד. מבחינת הילדים אולי יותר טוב שהם יישארו בבית. הילד
אינו טובל מכך יותר מדי. לא רק המספחה והילדים במספחה אלא כל
השכונה טובלת מילדים כאלה. מר ביצני דיבר שהשכונה בו הוא גר היא
מפותחת, ההורים יודעים להסביר לילדים וכו' וכו'. זה טוב. אבל אם
חס וחלילה ייוולד ילד מפגז, אזי כל השכונה תסבול; זאת תהיה פסיכוזה
והיא עלולה להזיק לשכונה הזו.

הבעיה הזו היא מאד קשה, ולכן נחוץ לסדר את
הילדים במוסד, להוציאם מהשכונות.

המוסד שבשלוחות מוקף כדלקמן: מצד אחד
יש פרדס, מצד שני פתוח, מצד שלישי ריחוק של בתים, מצד רביעי בתים
מקורבים. בתים שהם גובלים עם מוסד זה גרות 5-6-7 משפחות. למוסד
זה נכניס ילדים שקטים, נקים חומה (ש. פרטיץ: המוסד עמד על גבעה.
הילדים יטפסו ויראו מהנעשה במוסד).

את אומרת שיראו מרחוק; אינני יודע דבר
שמשקום גבוה רואים מהנעשה במקום במוך, ולא ההיפך.
אמרת - יראו. מה יראו? - ילדים שוכבים במיטות, ילדים מהלכים. צריך
להקים את החומה, לסגור את השער, הכניסה תהיה מצד אחר לגמרי, מצד הכביש.

הבעיה השנייה: המיון. אלה ילדים שעומדים
בתור להיכנס למוסד. יש לנו ילדים שהם שוכבים. אלה הם מקרים קלים.
ומי הם המקרים האגרסיביים? - אלה ילדים שהתפתחו בכיוון הלא נכון.
ילד שאיננו מדבר, הוא אינו גרוע מילד חדש-אלם. ילד כזה איננו מדבר
משום ששכלו לא התפתח. ילד בן שנה, אינו יכול להביא בזק. ב"רוחמה"
ובגבעת שמש יש לנו 80 ילדים שוכבים, אינם יכולים לצאת מהמיטה ואינם
מסוגלים לצעוד שני צעדים. המקרים האלה אינם מגיעים לכלל ריפוי.
את המקרים הקלים האלה נכניס לרעננה, ואילו את הקשים - לרוחמה וגבעת שמש.
אני מוכן לבקש את המשרד להכין לי רשימה ממקרים שוכבים הנמצאים במוסדות
הקיימים.

חבר הכנסת זוארץ אמר, שלא נכניס ילד למוסד
ברעננה ללא הסכמת המועצה. נאמר זאת לוועדת המיון אשר בה משתתפים
מומחים וגם אתם. ניתן למועצה זכות ווטו. אני מתכוון בדרך זו לשכנע
את חברי המועצה.

יש לפעמים והמקרים הכי אגרסיביים מבחינת
המספחות הם קלים, ויש ההיפך - ילד קל מבחינת המספחה הוא קשה. יש
וההורים יכולים לטפל בו, ילד כזה אנו לא נוציא. יש מקרה אחר, שילד
קל שבקלים, אבל מבחינת המספחה הוא קשה, צריך לסדר אותו. אנו קובעים
זאת לפי מצב המספחה ולא מצב הילד.

אני אומר 80 מקרים ישנם במוסדות, אותם אפשר
לפנות בטביל מקרים קשים. (בקורת כלפי משרד הסעד תהיה, שהוגו לקה בשיקול

נדעה, אבל שינוי זה בא גם כן כיצד לשכנע את אנשי השכונה. פה היתה טעות מסוימת, וזאת בסביר לאנשי השכונה שהיתה טעות כזו).

אני רוצה לסיים את הדברים איך אני רואה אותם:

סיון קפדני - אפשר; התחייבות להוציא לפועל - אפשר. יכולים להבטיח זאת מבחינה חוקית ולשביעת רצון אנשי השכונה. חומה יכולים להקים. מצד שני לא יכולים להסתכל. וכן להבטיח הבדלה מלאה במקום זה. מבחינת אובייקטיבית, אפשר לעשות דברים אלה. תקבלו את הדעה הזאת שאפשר להקים זאת בתוך העיר, קרוב לישוב.

האפשרויות האחרות: האפשרות אותה הציעה גב' פרסיץ - הלאי ואפשר היה לבצעה. הלאי והיתה לוקחת על עצמה גיון שהיא מפלגה להקים מוסדות לילדים דפטיביים. אני אומר הלאי ואפשר היה להקים מוסד תוך 6 חודשים.

אני רוצה לבקש מכם, להקים ועדה מצומצמת מביניכם, שתלווה אותנו בכל משא-ומתן.

אנו עומדים להקים בצפת מוסד כזה.

בסופו של דבר, אני משוכנע, עם כל הפסיכנזה הזו, כי 3 חודשים לאחר פתיחת המוסד הזה, התושבים יבואו ויאמרו שהם אינם מתנגדים.

זאת ועוד: אנשכם לחכות עד לאחר הישיבה עם

המועצה.

אנו צריכים להגיע לסיכום.

הי"ר ש. פ. ארם:

אני מתרפ"ט טעמים מציעה, לא לקרוא כל סיכום עכשיו, כי אם להודיע למועצה שהוועדה נכנסה לתוך דיון מעמיק וטרם הגיעה לידי סיכום.

ש. פרסיץ:

(ב) תסלחו לי אם אספר לכם הלצה, וזאת בעקבות דבריו של סגן שר הסעד רוזנברג: הלך יהודי ברחוב, סעד ורגליו נשברו. יהודים התאספו סביבו ואמרו לו דברי עידוד. ורק אשה אחת כשראתה את מצבו אמרה: יהודי, אל תשלה עצמך, אתה מסכן.

כל החכמות בענין זה לא יעזרו, בכל הכיוונים לא יעזרו. העצה היא - להקים מוסד ובמחיר.

אני מקבל את הצעתה של חברת הכנסת פרסיץ - להשהות את הסיכום בענין זה. ואבקש את חברי

הי"ר ש. פ. ארם:

הוועדה לא לדבר מהדיון הזה.